

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

SİRBİSTAN ÜLKE RAPORU

Dış Tic. Müdürlüğü
Ocak 2019

İÇİNDEKİLER

1.1. GENEL BİLGİLER	3
1.1.1. Coğrafya Konum	3
1.1.2. Siyasi ve İdari Yapı	3
1.1.3. Nüfus ve İş Gücü Yapısı	4
1.2. GENEL EKONOMİK DURUM	4
1.2.1. Temel Ekonomik Göstergeler	4
1.2.2. Ekonomik Yapı	5
1.2.3. Ekonomik Performans	6
DIŞ TİCARET	8
2.1. DIŞ TİCARET	8
2.1.1. Genel Durum	8
2.1.2. Başlıca Ürünler İtibariyle Sırbistan İhracatı (Bin Dolar).....	8
2.1.3. Başlıca Ürünler İtibariyle Sırbistan İthalatı (Bin Dolar)	11
2.1.4. Başlıca Ülkeler İtibariyle Sırbistan İhracatı (Bin Dolar).....	13
TÜRKİYE İLE TİCARET	16
3.1. TÜRKİYE İLE TİCARET	16
3.1.1. Türkiye – Sırbistan Dış Ticaret Verileri (Bin Dolar)	16
3.1.2. Türkiye'nin Sırbistan'a İhracatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar).....	17
3.1.3. Türkiye'nin Sırbistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar).....	18
KONYA İLE TİCARET	21
4.1. KONYA İLE TİCARET.....	21
4.1.1.Konya – Sırbistan 2017 Yılı İhracat Kalemleri	21
4.1.2.Konya-Sırbistan 2017 Yılı İthalat Kalemleri.....	22
4.1.3.Türkiye-Sırbistan-Konya Yıllara Göre İthalat / İhracat Rakamları (Dolar)	22
Türkiye- Sırbistan Rakamları (Dolar)	22
Konya-Sırbistan Rakamları (Dolar)	22

1.1. GENEL BİLGİLER

Nüfus	7 milyon (2017 tahmini)
Etnik Yapı	Sırp % 83,3, Macar % 3,5, Roman % 2,1, Boşnak % 2, diğer % 9,3
Yüzölçümü	77.474 km ²
Başkent	Belgrad
Yönetim Şekli	Demokratik Cumhuriyet
Dil	Sırpça, Macarca, Boşnakça, Roman, Arnavutça
Din	Sırp Ortodoks (% 83,3), Katolik (% 5,), Müslüman (% 3,1), Protestan (% 1), Diğer (% 7,1)
Başlıca Şehirler	Belgrad, Novi Sad, Nis, Kragujevac
İklim	Karasal iklim, kıyılarda Akdeniz iklimi
Telefon Kodu	+ 381

1.1.1. Coğrafya Konum

Ülkenin Kuzeyinde Macaristan, batısında Hırvatistan ve Bosna Hersek, güneyinde Makedonya ve Kosova, doğusunda Romanya ve Bulgaristan bulunur. Karadağ'ın ayrılmasından sonra Sırbistan'ın deniz çıkış noktası kalmamıştır.

Ülkedeki coğrafi özellikler bölgeden bölgeye farklılıklar göstermektedir. Ülkenin kuzeybatısında Voyvodina'yı kapsayan bölgede verimli ovalar, Sumadiya'da alçak tepeler, ülkenin doğusu, ortası ve batısında ise yüksek dağlık bölgeler göze çarpmaktadır.

Ülke ormanlık alanlar bakımından zengindir. Ormanlar ülke topraklarının yaklaşık 28.580 km²'sini kaplamaktadır.

Sırbistan'da akarsuların toplam uzunlukları 3.180 km'dir. Ülkenin en önemli akarsularından biri olan Tuna nehri 589 km uzunluğa sahiptir.

İklim ülkenin ortalarında ve batısında kıtasaldır. İç bölgelerde yaz aylarında sıcaklık 30 dereceyi aşarak kuraklığa neden olabilmektedir.

1.1.2. Siyasi ve İdari Yapı

1945 yılında kurulan ve altı Cumhuriyet (Bosna-Hersek, Hırvatistan, Karadağ, Makedonya, Slovenya ve Sırbistan Sosyalist Cumhuriyetleri) ile iki özerk bölgeden (Kosova ve Voyvodina) oluşan Yugoslavya Sosyalist Federal Cumhuriyeti'nin dağılma sürecine girmesi sonucu 27 Nisan 1992 tarihinde kabul edilen anayasa uyarınca Sırbistan ve Karadağ'dan oluşan yeni Yugoslavya Federal Cumhuriyeti kurulmuştur.

Sırbistan ve Karadağ'ın ilişkilerinin yeniden tanımlanması çerçevesinde 2002'de imzalanan Belgrad Anlaşması'nın ardından 4 Şubat 2003 tarihinde Anayasal Şart resmen kabul edilmiş, ülkenin adı Sırbistan ve Karadağ Devlet Birliği olmuştur.

Sırbistan ve Karadağ Devlet Birliği'nin bir parçası olan Karadağ, 21 Mayıs 2006 tarihinde düzenlenen referandumun ardından, 3 Haziran 2006 tarihinde bağımsızlığını ilan etmiştir. Sırbistan Parlamentosu ise 5 Haziran 2006 tarihinde aldığı bir kararla, Sırbistan

Cumhuriyeti'nin, Sırbistan ve Karadağ Devlet Birliği'nin "ardıl devleti" olduğunu ilan etmiştir.

Kosova'nın nihai statüsü konusunda Sırbistan ve Kosova makamları arasında iki yıl süreyle sürdürülen müzakerelerden bir sonuç alınmaması üzerine Kosova 17 Şubat 2008 tarihinde bağımsızlık ilan etmiştir. Sırbistan ise, Kosova'nın tek taraflı bağımsızlık ilanını Sırbistan Anayasası, BM Şartı ve 1244 sayılı BMGK kararına aykırı olduğunu ifadeyle, müzakerelerin sürdürülmesi gerektiğini savunmaya devam etmiştir.

Sırbistan tek meclisli sisteme göre yönetilmektedir. Meclisin 250 üyesi 4 yılda bir yapılan seçimlerle belirlenmektedir.

1.1.3. Nüfus ve İş Gücü Yapısı

Sırbistan'ın nüfusu hızlı bir şekilde azalmakta, orta ve uzun vadede de bu durumun devam etmesi beklenmektedir. Ülkede doğum artış oranının negatif olması nüfusu olumsuz etkilemekte, nüfusun yaşlanması ile birlikte sosyal güvenlik sistemi üzerindeki baskı giderek artmaktadır.

2017 yılı tahminlerine göre Sırbistan'ın nüfusu, 7 milyondur. Nüfusun %14,5'i 0-14 yaş, % 67'si 15-64 yaş arasında, %18,5'i ise 65 yaş üstündedir. Nüfusun yarısından fazlası (%56) büyük şehirlerde yaşamakta olup, okuryazarlık oranı % 98'dir.

Ülkede etnik Sırlar, nüfusun % 88,1'i ile çoğunluğu oluşturmaktadır. İkinci büyük etnik grup % 3,4'lük oran ile ülkenin kuzey bölümünde yoğunlaşan Macarlardır. Nüfusun % 2'lik kısmını oluşturan Boşnaklar ise, Karadağ sınırındaki Sandzak bölgesinde yaşamaktadır. Sırbistan nüfusunun % 1,4'ünü ise Romanlar oluşturmaktadır.

Sırbistan yüksek işsizlik oranına sahip ülke durumundadır. 2009 yılından beri sürekli yükselme gösteren işsizlik oranının 2017 yılında % 15-16 oranlarında gerçekleştiği tahmin edilmektedir. 15-24 yaş arasında işsiz olanların oranı % 51 olup, ülke bu oranla dünya sıralamasında 7. sırada yer almaktadır. İşsizlik, kadın nüfus için de en büyük problemlerden biri olmaya devam etmektedir.

Ülkede 2017 yılı tahmini rakamlarına göre 2,9 milyon işgücü bulunmaktadır. İşgücünün % 17,8'i tarım, % 25,6'sı sanayi, % 56,6'sı hizmetler sektöründe çalışmaktadır. Yoksulluk sınırı altında yaşayanların nüfusa oranı ise % 9 civarındadır.

Sırbistan'da yatırımların tam anlamıyla yapılamaması, yeni iş olanaklarını yaratmayı ve işsizliği azaltmayı engellemektedir. Bu nedenle Sırbistan Hükümeti, özellikle yabancı yatırımcının ülkeye gelmesi konusunda çağrılar yapmakta, başta elektronik, bilgi teknolojisi ve otomotiv sektörleri olmak üzere yabancı yatırım çekmeyi hedeflemektedir.

1.2. GENEL EKONOMİK DURUM

1.2.1. Temel Ekonomik Göstergeler

	2013a	2014a	2015a	2016a	2017a	2018b	2019b
GSYİH (milyon dolar, cari fiyatlarla)	45.520	44.211	37.160	38.300	41.720a	46.356	48.503
Reel Büyüme Oranı (%)	2,6	-1,8	0,8	2,8	1,9a	3,0	3,3

Kişi Başına GSYİH (dolar, PPP)	13.760	13.769	13.897	14.516	15.121	15.997	16.840
İşsizlik Oranı (%)	20,1b	19,7b	19,3b	17,2b	15,0	14,2	13,4
Enflasyon Oranı (% , ortalama, TÜFE)	7,7	2,1	1,4	1,2	3,2a	2,5	2,8
Döviz Kuru (RSD/\$, yılsonu)	83,13	99,46	111,25	117,14	99,12a	104,93	100,48
Döviz Kuru (RSD/€, yılsonu)	114,64	120,96	121,63	123,47	118,47a	123,81	119,57

Sırbistan, 2017 yılı itibariyle 191 ülke arasında dünyanın 91. büyük ekonomisidir (IMF-Ekim 2017).

Ülke, büyük ölçüde pazar güçlerinin hakim olduğu bir geçiş ekonomisine sahip olmakla birlikte, ekonomide devlet sektörü geniş bir alanda görülmekte ve birçok yapısal reforma hala ihtiyaç duyulmaktadır.

Sırp ekonomisi temel olarak yabancı sermaye destekli imalat sektörüne ve ihracata dayanmaktadır. Dünyadaki finansal kriz, uzun vadede ülkenin kalkınması için ihtiyaç duyulan yapısal ekonomik reformları sektöre uğratmışsa da Sırbistan bu olumsuzlukları yavaş da olsa gidermeye çalışmaktadır.

Sırbistan, İnsani Gelişmişlik Endeksine göre dünyada 185 ülke arasında 66. sırada (UN-2015), Ekonomik Serbestlik Endeksine göre, dünyada 180 ülke arasında 99. sırada (The Heritage Foundation-2017), Küresel Rekabetçilik açısından dünyadaki 137 ülke arasında 78. (World Economic Forum-2017-2018) ve İş Yapma Kolaylığı açısından dünyada 190 ülke arasında 43. sırada bulunmaktadır (Dünya Bankası-2018).

1.2.2. Ekonomik Yapı

Sırbistan büyüme potansiyeline sahip bir ülke olarak tanımlanabilir. Bununla birlikte ülkedeki kurumların yeterince güçlü olmaması ve demografik yapıda gözlenen bozulma ekonomik büyümenin ilerlemesini de yavaşlatmaktadır.

Sırbistan sahip olduğu 7 milyonluk nüfus ile orta ölçekli bir pazar olarak tanımlanabilir. Ülke pazar büyüklüğü açısından Güneydoğu Avrupa'da Romanya ve Bulgaristan'ın arkasından 3. sırada yer almaktadır. 2017 yılında cari fiyatlarla kişi başına düşen milli gelir tahmini olarak 5900 dolar olup, satınalma gücü paritesine göre bu miktar 15.000 dolara yükselmektedir.

Yaşanan savaşlar, uygulanan uluslararası yaptırımlar, uluslararası askeri müdahaleler ekonomik ve sosyal açıdan gerilemeye ve altyapının tahrip olmasına yol açmış, yaşam standartlarını olumsuz yönde etkilemiştir. Söz konusu dönemde GSYİH % 50 oranında gerilemiş ve yoksulluk büyük oranda artmıştır.

Yüksek işsizlik oranı ve duraklamış hane gelirleri hala devam etmekte olan politik ve ekonomik problemlerin başında gelmektedir. Büyüyen bütçe açığı ekonominin yeniden canlandırılması çabalarını kısıtlamakta, enflasyon ve döviz kuru istikrarının korunması endişesi daha geniş bir mali politika uygulanmasını da engellemektedir. Bütün bu sorunlar neticesinde Sırbistan Hükümeti, 2011'de IMF ile imzalanan ve 2012 yılında dondurulan stand-by anlaşması 2014 yılı başında tekrar yürürlüğe koymuştur.

Sırbistan ihracatı artırmak ve temel altyapı yatırımlarını güçlendirebilmek için 2010 yılında yeni bir uzun dönem ekonomik büyüme planını yürürlüğe koymuştur. Bu program uygulandığından beri Sırbistan'ın ihracatında gözle görülür bir artış kaydedilmiştir.

Sırbistan ekonomisinin en önemli konuları; yüksek işsizlik oranı ve yeni iş alanları yaratılması, enflasyon, yüksek kamu harcamaları, gittikçe büyüyen kamu borçlanmaları, artan kamu ve özel dış borçlar, yeni yabancı yatırımların çekilmesi ve yeniden IMF programının yürütmeye konulmasıdır.

Sırbistan ekonomisini çekici kılan unsurlar arasında, ülkenin stratejik konumu, göreceli ucuz ve kalifiye olan bir işgücüne sahip olması, AB, Rusya, Türkiye ve CEFTA Ülkeleri ile yapılan Serbest Ticaret Anlaşmaları ve yabancı yatırımlara uygulanan oldukça cömert teşvik paketleri sıralanabilir.

Sırbistan'ın ekonomik yapısı, gelişmiş ekonomilerde olduğu gibi, tarım ve sanayiden hizmetler sektörüne doğru kaymaya devam etmektedir.

Çoğunluğu ülkenin kuzey kısmındaki Voyvodina bölgesinde yerleşik olan geniş tarım sektörü ülke ekonomisindeki yerini hala önemle korumaktadır. 2017 yılında ülkenin GSYİH'nda tarımın payı % 9 civarında gerçekleşmiştir.

Sırbistan, kimya, tekstil, otomobil üretimi, mobilya ve gıda işleme gibi sektörler başta olmak üzere güçlü bir sanayi potansiyeline sahiptir. GSYİH'nda sanayinin payı % 42 civarındadır. Küresel krizin olumlu bir sonucu olarak 2016 yılında sanayi üretiminde görülen % 2,6'lık artış 2017 yılında da devam etmiş, sektörde % 3,9'luk bir artış gerçekleşmiştir. 2016 verileri ile Ülkenin GSYİH'sı içinde sanayinin payı % 31,3'dür (Dünya Bankası-2018).

Ülkede başta turizm olmak üzere hizmetler sektörü GSYİH'nın yarısından fazlasını oluşturmaktadır.

1.2.3. Ekonomik Performans

Sırbistan'ın 2017'de GSYİH'nın % 1,8 oranında arttığı, enflasyon oranının 3,1 gibi makul bir oranda kaldığı, işsizlik oranının ise % 15 civarına düştüğü tahmin edilmektedir. 2018 yılında da enflasyonun düşük oranlarda kalacağı ve % 2,6- 3 aralığında gerçekleşeceği beklenmektedir.

2016 yılında % 2,8 oranında artan GSYİH, 2017 yılında % 1,8 artışla 41,5 milyar dolar olarak gerçekleşeceği tahmin edilmektedir (IMF). Sabit yatırımlar % 5,3 oranında artmış, sanayi üretimi % 3,9 artarken, tarım üretimi % 10 azalmıştır. Özel tüketim harcamalarının ise 2018-2020 yılları arasında ortalama % 3,3 artacağı beklenmektedir.

Olumsuz iç ve dış ekonomik şartlar yüzünden gaz, elektrik, posta hizmetleri, demiryolları, hava taşımacılığı ve telekomünikasyon sektöründeki birçok firma devlete devredilmiştir. Bir önceki hükümet, 2012 başlarındaki küresel krizle, yabancı yatırımcıların elindeki devlet mülklerini geri satın almak zorunda kalmıştır. Bunların içerisinde, ülkenin en büyük ihracatçısı olan ABD Çelik'e ait Smederevo çelik fabrikası ile azınlık hissesi Deutsche Telekom tarafından kontrol edilen Yunanistan'ın OTE firmasına ait, ulusal telekomünikasyon firması Telekom Srbija da bulunmaktaydı. Hükümet, bu işletmelerin satış çalışmalarını yürütmektedir.

Aralık 2017 itibariyle IMF, Sırbistan ile yürüttüğü son ihtiyati stand-by anlaşmasının sekizinci incelemesini tamamlama kararı almıştır. IMF ayrıca, 2018 Şubatında sona eren üç yıllık program kapsamında Sırbistan'ın önemli bir ilerleme katettiğini de ifade etmiştir. Bu çerçevede, işgücü piyasası ve enflasyonda iyileşmeler, kamu borçlarında da kayda değer bir gerileme görülmüştür.

Yapısal reformlarda önemli ilerlemeler katedilmekle birlikte, istikrarlı bir ekonomik büyümenin gerçekleşmesi için daha fazla köklü anayasal reformların yapılması gerekmektedir. Özellikle devlete ait işletmelerin özelleştirilmesine ilişkin IMF uyarılarında bulunmuştur.

2018 yılında Sırp Hükümetinin yeni tedbir programı için IMF ile görüşmelere oturması beklenmektedir. Ancak, IMF ile oluşturulacak resmi program ne olursa olsun, Sırp Hükümetinin önümüzdeki 5 yıl boyunca mali ve yapısal reformlarda yavaş ve ılımlı bir süreci takip edeceği tahmin edilmektedir.

Sırbistan'ın temel ticaret ortakları olan Euro ve Balkan Bölge Ülkelerindeki ekonomik gelişmenin yavaş ve kırılgan olması Ülkeyi olumsuz yönde etkilemektedir. Doğrudan yabancı yatırım ve diğer dış kaynak temini üzerine olan beklentiler önümüzdeki dönem için daha da düşük düzeyde kalmaktadır. Ayrıca, sıkı mali politikalar ve yüksek işsizlik oranının özel tüketimler üzerinde de kısıtlamalar yaratacağı beklenmektedir.

Sırbistan esnek döviz kuru politikası uygulamaktadır. Bu durum ülkenin rekabet gücüne olumlu yönde yansımaktadır.

Hükümet vergi gelirlerini artırmak için 2012'de şu önlemleri almıştır;

- 1 Ekim'den itibaren KDV oranı (gıda ürünlerine uygulanan %8'lik oran hariç) %18'den %20'ye,
- Sigaraya uygulanan özel tüketim vergisi %33'e,
- %10'luk gelir vergisi %12'ye,
- Kazanılmamış gelirlere uygulanan KDV %10-15'e (planlanan tarih 1 Ocak 2013'ten önceye alınmış) yükseltilmiş ve benzine uygulanan özel tüketim vergisi de artırılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

DIŞ TİCARET

2.1. DIŞ TİCARET

2.1.1. Genel Durum

Güney-Doğu Avrupa, Avrupa'nın en yüksek büyüme oranına sahip ve küresel olarak da en hızlı gelişen bölgesidir.

Sırbistan'ın da taraf olduğu Merkezi Avrupa Ülkeleri Serbest Tic. Anlaşması-CEFTA, Güney-Doğu Avrupa ülkelerini içeren ve yaklaşık 30 milyon kişilik bir pazarı barındıran bir serbest Tic. bölgesi yaratmıştır.

Sırbistan, CEFTA Anlaşması ve yaptığı diğer bölgesel ve ikili Tic. anlaşmaları ile AB, ABD, Rusya Federasyonu, Kazakistan, Türkiye, Güneydoğu Avrupa, Avrupa Serbest Tic. Anlaşması Ülkeleri ve Beyaz Rusya'yı da kapsayan 1 milyar kişilik bir ticari pazarın merkezinde bulunmaktadır.

Ülke ağırlıklı olarak; demir çelik, elektrikli ve elektriksiz makineler, plastik ve plastik işleme ürünleri, hububat, sert kabuklu meyve, bakır ve bakır ürünleri ihraç etmektedir. İthalatındaki başlıca ürün grupları ise mineral yakıtlar, elektriksiz ve elektrikli makineler, Otom. ana ve yan San., plastik ve plastik ürünleri, kağıt ve kağıt ürünleridir.

Sırbistan ihracatının büyük kısmını AB ve çevresindeki Balkan ülkelerine gerçekleştirmektedir. İthalatın gerçekleştirildiği önemli ülkeler arasında ise Almanya, İtalya, Rusya Federasyonu, Çin ve Macaristan gelmektedir.

Dış Ticaret Göstergeleri (Milyon \$)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
İhracat	11,4	14,6	14,8	13,4	14,9	17,0
İthalat	18,9	20,5	20,6	18,2	19,2	22,2
Hacim	30,3	35,1	35,4	31,4	33,0	39,1
Denge	-7,5	-5,9	-5,8	-4,4	-4,4	-5,3

Kaynak: ITC-Trade Map

2.1.2. Başlıca Ürünler İtibariyle Sırbistan İhracatı (Bin Dolar)

TİP NO	GTİP TANIMI	2015	2016	2017	2016-2017 Değişim%	2017 Pay%
	Genel Toplam	13.378.934	14.851.777	16.959.040	14,2	100,0
8703	Otomobil, vagonlar, steysin yarış	1.300.533	1.231.071	1.058.124	-14,0	6,2

	arabaları					
8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik kablolar	506.130	664.045	938.864	41,4	5,5
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	397.064	432.883	611.287	41,2	3,6
8501	Elektrik motorları, jeneratörler	84.192	387.506	386.092	-0,4	2,3
0811	Meyveler ve sert çekirdekli meyveler (dondurulmuş)	379.390	352.211	384.056	9,0	2,3
7208	Demir/çelik sıcak hadde yassı mamulleri- genişlik 600mm. fazla	234.313	244.047	380.965	56,1	2,2
7403	Aritilmiş bakır, işlenmemiş bakır alaşımları	147.306	229.908	350.539	52,5	2,1
1005	Mısır	389.587	371.797	307.582	-17,3	1,8
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam- parçaları	210.265	248.588	290.838	17,0	1,7
6115	Çorap; külotlu, kısa; uzun konçlu, soketler (örme)	191.717	218.420	266.480	22,0	1,6
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	210.386	215.436	258.003	19,8	1,5
2402	Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar	217.951	279.816	237.745	-15,0	1,4
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	185.506	154.075	227.481	47,6	1,3
4811	Kağıt/karton, selüloz vatka ve selüloz liften tabakalar	175.096	175.790	226.917	29,1	1,3
8503	Elektrik motor, jeneratör, elektrojen grupları aksam, parçaları	245.475	194.173	215.059	10,8	1,3
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	182.137	189.881	210.579	10,9	1,2
3917	Plastikten tüpler, borular, hortumlar; conta, dirsek, rakor vb.	146.950	164.758	202.131	22,7	1,2
8413	Sıvılar için pompalar,	100.390	121.073	182.022	50,3	1,1

	sıvı elevatörleri					
9403	Diğer mobilyalar vb. Aksam, parçaları	127.172	142.434	170.324	19,6	1,0
3923	Eşya taşıma ambalajı için plastik mamulleri, tıpa, kapak, kapsül	141.548	150.428	160.903	7,0	0,9
8418	Buzdolapları, dondurucular, soğutucular, pompaları ısı	173.195	188.011	154.740	-17,7	0,9
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	123.933	156.350	146.619	-6,2	0,9
8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar (şofbenler)	90.873	106.695	141.397	32,5	0,8
6403	Ayakkabı; yüzü deri, tabanı kauçuk, plastik, tabii, suni vb. kösele	100.272	119.921	135.908	13,3	0,8
7606	Alüminyum sac, levha ve şeritler, kalınlık>0, 2mm	162.118	137.976	132.291	-4,1	0,8
3402	Yıkama, temizleme müstahzarları-sabunlar hariç	96.669	117.931	131.884	11,8	0,8
0808	Elma, armut ve ayva (taze)	109.994	137.978	131.660	-4,6	0,8
7308	Demir/çelikten inşaat ve aksamı	80.912	89.284	126.644	41,8	0,7
6406	Ayakkabı aksamı, iç taban, topuk rampası, getr, tozluk, dolak vb.	97.616	102.098	117.366	15,0	0,7
1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	90.945	116.728	116.584	-0,1	0,7
7209	Demir/çelik yassı mamul, soğuk haddelenmiş kaplanmış (600mm.den geniş)	42.122	87.092	112.967	29,7	0,7
7326	Demir/çelikten diğer eşya	109.387	107.960	111.799	3,6	0,7
2202	Sular (tatlandırıcı, lezzetlendirilmiş)	82.863	97.673	105.009	7,5	0,6
7210	Demir/çelik yassı mamul, kaplı, sıvanmış (600mm.den geniş)	75.232	74.654	102.884	37,8	0,6
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	82.251	91.455	102.517	12,1	0,6
2309	Hayvan gıdası olarak	65.286	82.139	101.679	23,8	0,6

	kullanılan müstahzarlar					
1905	Ekmek, pasta, kek, bisküvi vs. İle boş ilaç kapsülü mühür güllacı vs.	84.164	91.092	97.547	7,1	0,6
1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	88.820	124.951	90.510	-27,6	0,5
2716	Elektrik enerjisi	95.569	134.662	87.642	-34,9	0,5
2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	75.884	84.174	86.097	2,3	0,5

Kaynak: ITC-Trade Map

2.1.3. Başlıca Ürünler İtibariyle Sırbistan İthalatı (Bin Dolar)

TİP NO	GTİP TANIMI	2015	2016	2017	2016-2017 Değişim%	2017 Pay%
	Genel Toplam	18.210.171	19.230.913	22.146.377	15,2	100,0
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	766.126	686.186	935.718	36,4	4,2
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	1.062.403	873.471	840.558	-3,8	3,8
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	496.964	518.734	646.372	24,6	2,9
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	623.078	382.724	514.037	34,3	2,3
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	566.131	537.523	446.410	-17,0	2,0
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	414.312	353.243	432.827	22,5	2,0
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	285.626	313.749	367.202	17,0	1,7
8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik kablolar	197.130	217.683	318.420	46,3	1,4
2704	Taşkömürü, linyit ve turbdan elde edilen	103.008	129.197	237.106	83,5	1,1

	kok/sömikok, karni kömürü					
2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	110.865	144.902	234.517	61,8	1,1
7408	Bakır teller	112.261	91.307	175.280	92,0	0,8
2603	Bakır cevherleri ve konsantreleri	90.811	115.922	167.510	44,5	0,8
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	94.605	125.834	161.420	28,3	0,7
7601	İşlenmemiş alüminyum	146.777	134.869	153.100	13,5	0,7
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	152.443	142.905	149.347	4,5	0,7
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	150.105	112.247	140.509	25,2	0,6
4810	Bir/iki yüzü kaolin, inorganik madde sıvanmış kağıtlar	72.443	111.471	136.564	22,5	0,6
7308	Demir/çelikten inşaat ve aksamı	82.368	92.352	121.199	31,2	0,5
3920	Plastikten diğer levha, yaprak, pelikül ve lamlar	106.886	104.968	120.064	14,4	0,5
8701	Traktörler	115.453	105.140	119.422	13,6	0,5
3402	Yıkama, temizleme müstahzarları-sabunlar hariç	101.755	111.419	119.239	7,0	0,5
2401	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	68.774	107.385	116.963	8,9	0,5
3926	Plastikten diğer eşya	83.027	95.651	115.662	20,9	0,5
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	95.702	116.263	114.382	-1,6	0,5
8501	Elektrik motorları, jeneratörler	71.079	90.325	105.558	16,9	0,5
8479	Kendine özgü fonksiyonlu makine ve cihazlar	63.915	65.775	103.179	56,9	0,5
3907	Poliasetaller, diğer polieterler, epoksit-alkid reçineler vb. (ilk şekilde)	102.724	99.246	103.010	3,8	0,5
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçaları	85.264	89.744	102.100	13,8	0,5
3102	Azotlu mineral/kimyasal gübreler	104.293	107.002	100.261	-6,3	0,5
3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	77.337	72.773	96.919	33,2	0,4

3923	Eşya taşıma ambalajı için plastik mamulleri, tıpa, kapak, kapsül	81.319	79.911	92.910	16,3	0,4
4107	Sığır ve atların dabalıanmış ve hazırlanmış deri ve köselesi	82.366	87.105	92.017	5,6	0,4
2716	Elektrik enerjisi	95.295	78.764	91.202	15,8	0,4
7210	Demir/çelik yassı mamul, kaplı, sıvanmış (600mm.den geniş)	69.326	48.800	85.860	75,9	0,4
7606	Alüminyum sac, levha ve şeritler, kalınlık>0,2mm	61.081	59.409	85.707	44,3	0,4
8443	Matbaacılığa mahsus baskı makineleri, yardımcı makineler	75.848	76.754	82.666	7,7	0,4
8547	Elektrikli makine, cihaz, tesisleri izole edici parçalar	52.440	66.177	81.950	23,8	0,4
0901	Kahve; kahve kabuk ve kapçıkları	83.349	70.175	81.406	16,0	0,4
8414	Hava-vakum pompası, hava/gaz kompresörü, vantilatör, aspiratör	65.340	78.419	79.223	1,0	0,4
7604	Alüminyum çubuk ve profiller	46.239	60.715	79.223	30,5	0,4

Kaynak: ITC-Trade Map

2.1.4. Başlıca Ülkeler İtibariyle Sırbistan İhracatı (Bin Dolar)

ÜKELER	2015	2016	2017	2016-2017 Değişim%	2017 Pay%
Dünya	13.378.934	14.851.777	16.959.040	14,2	100,0
İtalya	2.162.974	2.168.281	2.236.864	3,2	13,2
Almanya	1.672.588	1.939.955	2.131.407	9,9	12,6
Bosna Hersek	1.172.057	1.229.394	1.361.803	10,8	8,0
Rusya Federasyonu	724.826	794.504	995.478	25,3	5,9
Karadağ	678.725	723.003	817.503	13,1	4,8
Romanya	745.626	846.171	813.681	-3,8	4,8
Bulgaristan	380.814	422.698	662.767	56,8	3,9
Makedonya	523.668	587.015	627.405	6,9	3,7
Hırvatistan	443.109	514.288	621.592	20,9	3,7
Macaristan	356.752	477.557	619.980	29,8	3,7
Slovenya	416.858	476.461	555.992	16,7	3,3

Fransa	409.854	413.781	495.078	19,6	2,9
Avusturya	352.010	375.219	453.540	20,9	2,7
Polonya	281.793	336.024	422.263	25,7	2,5
Çek Cum.	306.667	367.533	408.770	11,2	2,4
Slovakya	220.754	302.094	323.270	7,0	1,9
Birleşik Krallık	196.969	265.798	315.818	18,8	1,9
Türkiye	248.915	269.527	310.159	15,1	1,8
ABD	250.695	245.481	258.253	5,2	1,5
Hollanda	152.388	176.214	235.787	33,8	1,4
İspanya	137.972	162.083	195.853	20,8	1,2
Belçika	165.866	183.678	192.770	4,9	1,1
Yunanistan	149.860	147.623	182.957	23,9	1,1
İsveç	69.289	87.037	165.007	89,6	1,0
Suudi Arabistan	31.115	72.301	137.544	90,2	0,8
Arnavutluk	101.911	99.285	133.760	34,7	0,8
İsviçre	89.992	110.944	129.220	16,5	0,8
Ukrayna	63.720	76.648	107.824	40,7	0,6
B.A.E.	39.218	90.064	90.776	0,8	0,5
Çin	20.245	25.269	62.158	146,0	0,4
Danimarka	58.070	53.288	62.120	16,6	0,4
Japonya	42.340	55.564	49.987	-10,0	0,3
Beyaz Rusya	37.755	31.174	42.258	35,6	0,2
Afganistan	12.207	17.258	41.650	141,3	0,2
Kanada	18.630	26.971	35.898	33,1	0,2
Cezayir	16.944	44.287	35.818	-19,1	0,2
Hong Kong	62.671	58.159	35.036	-39,8	0,2
Mısır	42.473	57.423	29.962	-47,8	0,2
Kazakistan	24.400	24.286	28.794	18,6	0,2
İsrail	19.109	22.793	27.355	20,0	0,2

Kaynak: ITC-Trade Map

2.1.5. Başlıca Ülkeler İtibariyle Sırbistan İthalatı (Bin Dolar)

ÜLKELER	2015	2016	2017	2016-2017 Değişim%	2017 Pay%
Dünya	18.210.171	19.230.913	22.146.377	15,2	100,0
Almanya	2.256.268	2.473.425	2.806.205	13,5	12,7
İtalya	1.922.739	1.984.575	2.225.699	12,1	10,0
Çin	1.540.212	1.603.041	1.819.443	13,5	8,2
Rusya Federasyonu	1.748.539	1.510.178	1.588.747	5,2	7,2
Macaristan	866.920	883.179	1.071.148	21,3	4,8

Polonya	761.903	834.276	909.498	9,0	4,1
Türkiye	578.854	667.869	826.992	23,8	3,7
Avusturya	533.334	583.773	680.094	16,5	3,1
Romanya	517.254	552.775	658.932	19,2	3,0
Fransa	534.029	576.976	637.488	10,5	2,9
Slovenya	549.151	568.741	597.754	5,1	2,7
Çek Cum.	407.582	482.793	589.489	22,1	2,7
Bosna Hersek	428.733	445.276	581.956	30,7	2,6
Hırvatistan	515.786	482.300	536.595	11,3	2,4
Irak	1	177.234	483.560	172,8	2,2
Bulgaristan	334.767	362.157	472.524	30,5	2,1
Belçika	355.501	440.312	421.492	-4,3	1,9
Hollanda	292.175	315.333	367.883	16,7	1,7
Yunanistan	269.250	292.292	325.983	11,5	1,5
İspanya	237.350	262.335	324.923	23,9	1,5
ABD	291.580	330.208	305.961	-7,3	1,4
Birleşik Krallık	221.781	212.311	265.677	25,1	1,2
Slovakya	249.699	250.328	260.577	4,1	1,2
Ukrayna	162.242	222.948	249.815	12,1	1,1
Makedonya	203.477	212.416	239.653	12,8	1,1
İsviçre	284.973	205.165	234.943	14,5	1,1
Hindistan	139.964	133.118	189.425	42,3	0,9
Vietnam	105.275	142.340	179.353	26,0	0,8
İsveç	162.054	164.871	161.098	-2,3	0,7
G. Kore	119.222	132.380	154.701	16,9	0,7
Danimarka	132.058	147.437	144.301	-2,1	0,7
Finlandiya	80.188	83.421	123.154	47,6	0,6
Japonya	109.647	113.926	118.767	4,2	0,5
İrlanda	84.487	91.551	110.473	20,7	0,5
Brezilya	79.455	86.267	110.236	27,8	0,5
Ermenistan	34.912	45.308	86.399	90,7	0,4
Tayvan	52.002	62.989	74.106	17,6	0,3
Tayland	45.363	57.036	66.395	16,4	0,3
Beyaz Rusya	64.664	48.283	61.325	27,0	0,3
Kazakistan	142.155	53.245	59.968	12,6	0,3

Kaynak: ITC-Trade Map

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE İLE TİCARET

3.1. TÜRKİYE İLE TİCARET

Gerek ikili ekonomik ilişkiler gerekse Türk ürünlerinin AB'ye ulaşımı açısından Sırbistan Türkiye için kilit bir ülke konumundadır.

Sırbistana ihraç ettiğimiz ürünler arasında kumaş, elektriksiz makineler, kabuklu meyveler, örme eşya, yaş meyve sebze, plastik ve plastik eşya, otomotiv ana ve yan sanayi, demir çelikte eşya, kağıt ürünleri bulunmaktadır. İthalatımızdaki önemli ürünler ise; demir çelik, petrol yağları, sentetik kauçuk, arıtılmış bakır, bakır alaşımlarıdır.

2010 yılında iki ülke arasında imzalanan Serbest Ticaret Anlaşması gereği 2015 yılından bu yana sanayi ürünlerinin karşılıklı ithalatı gümrüksüz yapılmaktadır. Tarım ürünlerinde ise gümrük vergileri kalmakla birlikte, belirlenen bazı ürünlerde “en fazla tercihe şayan ülke” (Most Favored Nation-MFA) statüsü uygulanmaktadır.

Türkiye ile Sırbistan arasındaki ticaret hacmi 2017 yılında bir önceki yıla göre rekor düzeyde % 30 artarak 1,1 milyar dolar civarında gerçekleşmiştir. İki ülke arasındaki ticari potansiyelin daha fazla olduğu ve Sırbistan pazarında ülkemiz firmaları açısından önemli fırsatlar yer aldığı düşünülmektedir.

3.1.1. Türkiye – Sırbistan Dış Ticaret Verileri (Bin Dolar)

Yıl	İhracat	İhracat Değişim %	İthalat	İthalat Değişim %	Hacim	Denge
2006	278.784	-	49.081	-	327.866	229.703
2007	475.096	70,4	70.703	44,1	545.800	404.393
2008	458.103	-3,6	61.705	-12,7	519.808	396.397
2009	306.470	-33,1	55.897	-9,4	362.367	250.574
2010	306.115	-0,1	109.524	95,9	415.638	196.591
2011	354.670	15,9	213.301	94,8	567.971	141.369
2012	380.869	7,4	205.538	-3,6	586.407	175.332
2013	440.729	15,7	251.957	22,6	692.686	188.772
2014	506.419	14,9	273.901	8,7	780.320	232.518
2015	492.472	-2,8	238.299	-13	730.771	254.173
2016	581.667	18,1	288.237	21,0	869.904	293.430
2017 / (1-12)	717.489	23,4	414.375	43,8	1.131,9	303.114
2017 / (1-11)	652.533	21,9	391.365	50,7	1.043,9	261.168
2018 / (1-11)	798.924	22,4	301.653	-22,9	1.100,6	497.272

Kaynak: TÜİK (ITC-Trade Map'te yayınlanan rakamlar Kosova verilerini de içermektedir).

3.1.2. Türkiye'nin Sırbistan'a İhracatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

GTİP NO	GTİP TANIMI	2015	2016	2017	2016-2017 Değişim%	2017 Pay%
	Genel Toplam	733.258	842.395	988.546	17,3	100,0
6006	Diğer örme mensucat	29.570	36.969	40.975	10,8	4,1
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	14.510	24.928	27.153	8,9	2,7
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	17.268	21.356	24.571	15,1	2,5
0805	Turunçgiller (taze/kurutulmuş)	14.500	18.349	23.199	26,4	2,3
6109	Tişört, fanila, diğer iç giyim eşyası (örme)	10.236	11.863	16.125	35,9	1,6
7604	Alüminyum çubuk ve profiller	11.865	12.677	15.936	25,7	1,6
8528	Televizyon alıcıları, video monitörleri ve projektörler	16.766	11.320	15.278	35,0	1,5
6004	Diğer örme mensucat (en>30cm, elastomerik/kauçuk iplik=>%5)	13.199	14.798	15.158	2,4	1,5
8418	Buzdolapları, dondurucular, soğutucular, ısı pompaları	11.354	12.810	14.499	13,2	1,5
2402	Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar	271	5.933	14.462	143,8	1,5
5902	Naylon, poliamid, poliester vb.esaslı iç-dış lastiği mensucatu	14.126	11.129	14.418	29,6	1,5
8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar (şofbenler)	8.762	10.624	13.690	28,9	1,4
4819	Kağıt/karton vb. esaslı kutu, kılıf, torba vb. eşya	15.274	16.227	13.248	-18,4	1,3
8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik kablolar	8.120	9.269	12.628	36,2	1,3
7308	Demir/çelikten inşaat ve aksamı	2.941	4.852	12.378	155,1	1,3
5407	Sentetik iplik, monofil, şeritlerle dokumalar	5.280	4.931	12.374	150,9	1,3
3920	Plastikten diğer levha, yaprak, pelikül ve lamalar	10.869	11.698	12.051	3,0	1,2
8702	Toplu halde yolcu taşımağa mahsus motorlu taşıtlar	6.784	6.339	10.937	72,5	1,1
8450	Çamaşır yıkama makineleri	9.786	10.506	10.794	2,7	1,1
9403	Diğer mobilyalar vb. aksam, parçaları	5.131	7.559	10.167	34,5	1,0
5208	Pamuk men (ağırlıkça %85 ve fazla pamuk m.kare 200gr)	12.444	13.640	10.062	-26,2	1,0
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. Eşya (örme)	5.394	6.580	9.966	51,5	1,0

3926	Plastikten diğer eşya	3.325	3.489	9.483	171,8	1,0
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	7.715	9.574	9.351	-2,3	0,9
6203	Erkek/erkek çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	5.895	7.314	9.330	27,6	0,9
5209	Pamuk men (dokuma %85 < pamuklu 200g/m2 den fazla)	17.235	10.604	9.236	-12,9	0,9
8422	Yıkama, temizleme, kurutma, doldurma vb. işler için makine, cihaz	7.003	7.106	8.994	26,6	0,9
6403	Ayakkabı; yüzü deri, tabanı kauçuk, plastik, tabii, suni vb kösele	5.171	6.821	8.572	25,7	0,9
1905	Ekmek, pasta, kek, bisküvi vs. ile boş ilaç kapsülü mühür güllacı vs.	6.308	7.744	8.540	10,3	0,9
9619	Hijyenik havlular ve tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya	8.485	7.735	8.377	8,3	0,8
7322	Isıtması elektrikle olmayan demir-çelik radyatör, jeneratörler	5.052	5.456	8.358	53,2	0,8
6204	Kadın/kız çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	6.030	6.323	8.287	31,1	0,8
5702	Dokunmuş halılar, yer kaplamaları (kilim, sumak, karaman vb)	8.565	7.741	8.145	5,2	0,8
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	8.349	8.161	7.962	-2,4	0,8
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	4.085	4.991	7.251	45,3	0,7
5205	Pamuk (dikiş hariç) ipliği (ağırlık; =>%85 pamuk) (toptan)	3.387	5.052	7.169	41,9	0,7
3925	Plastikten inşaat malzemesi	2.739	4.367	7.072	61,9	0,7
2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	5.640	260	6.389	2,357,3	0,6
5603	Dokunmamış mensucat (emdirilmiş)	5.005	5.649	6.199	9,7	0,6
8302	Adi metallere donanım, tertibat vb. eşya	733.258	842.395	988.546	17,3	4,1

Kaynak: ITC-Trade Map, TÜİK (ITC-Trade Map'te yayınlanan rakamlar Kosova verilerini de içermektedir).

3.1.3. Türkiye'nin Sırbistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

GTİP NO	GTİP TANIMI	2015	2016	2017	2016-2017 Değişim%	2017 Pay%
	Genel Toplam	246.162	296.744	422.882	42,5	100,0

1005	Mısır	26.893	1.302	87.423	6,614,5	20,7
7403	Arıtılmış bakır, işlenmemiş bakır alaşımları	37.945	98.906	57.978	-41,4	13,7
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	14.123	27.283	53.825	97,3	12,7
8413	Turunçgiller (taze/kurutulmuş)	10.599	14.009	24.975	78,3	5,9
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	22.103	15.248	11.154	-26,8	2,6
7612	Alüminyum fiçı, varil, bidon, kutu vb. Kaplar-hacmi<300lt	5.097	9.560	10.571	10,6	2,5
7210	Demir/çelik yassı mamul, kaplı, sıvanmış (600mm. Den geniş)	16.427	17.966	10.337	-42,5	2,4
7108	Altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde)	6.584	7.672	10.247	33,6	2,4
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçaları	25	4.262	8.984	110,8	2,1
7207	Demir/alaşımsız çelikten yarı mamuller	9.269	-	8.798	100	2,1
2915	Doymuş asiklik monokarboksilik asitler vb. türevleri	1	5.737	7.193	25,4	1,7
7411	Bakırdan ince ve kalın borular	7.444	4.491	5.137	14,4	1,2
8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar (şofbenler)	-	1.125	4.914	336,8	1,2
8501	Elektrik motorları, jeneratörler	545	895	4.843	441,1	1,1
4810	Bir/iki yüzü kaolin, inorganik madde sıvanmış kağıtlar	4.409	2.827	4.747	67,9	1,1
8411	Turbojetler, turbo-propeller, diğer gaz türbinleri	-	-	4.087	100	1,0
4002	Sentetik kauçuk, taklit kauçuk, stiren-butadien kauçuğu vb.	1.560	5.079	4.015	-20,9	0,9
2302	Hububat ve baklagillerin kepek, kavuz ve diğer kalıntıları	66	225	3.958	1,659	0,9
7326	Demir/çelikten diğer eşya	17	3.507	3.638	3,7	0,9
4418	Bina, inşaat için marangozluk, doğrama mamulleri	1.339	1.947	3.477	78,6	0,8
6206	Kadın/kız çocuk için gömlek, bluz, vs.	10	283	3.461	1,123	0,8
3402	Yıkama, temizleme müstahzarları-sabunlar hariç	3.304	3.916	3.422	-12,6	0,8
3923	Eşya taşıma ambalajı için plastik mamulleri, tıpa, kapak, kapsül	329	1.805	3.417	89,3	0,8
2309	Hayvan gıdası olarak kullanılan müstahzarlar	858	1.726	3.414	97,8	0,8
3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	8.044	2.738	3.413	24,7	0,8

3918	Plastikten yer kaplamaları-duvar ve tavan kaplamaları dahil	866	101	3.283	3,150	0,8
2401	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	970	1.653	3.079	86,3	0,7
4016	Vulkanize kauçuktan diğer eşya	3.202	2.403	2.941	22,4	0,7
4009	Vulkanize edilmiş kauçuktan boru ve hortumlar ve donanımları	341	431	2.815	553,1	0,7
5906	Kauçuklu mensucat	2.733	2.329	2.798	20,1	0,7
3917	Plastikten tüpler, borular, hortumlar; conta, dirsek, rakor vb.	3.148	2.187	2.370	8,4	0,6
4707	Kağıt ve karton döküntü ve kırpıntıları	898	2.724	2.288	-16,0	0,5
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	546	1.230	2.084	69,4	0,5
7204	Demir/çelik döküntü ve hurdaları, bunların külçeleri	2.282	2.504	2.002	-20,0	0,5
4010	Vulkanize kauçuktan taşıyıcı, transmisyon kolonları	1.739	2.126	1.930	-9,2	0,5
5101	Yün ve yapağı (kardesiz/taranmamış)	611	-	1.752	100	0,4
7606	Alüminyum sac, levha ve şeritler, kalınlık>0, 2mm	3.701	354	1.702	380,8	0,4
7208	Demir/çelik sıcak hadde yassı mamulleri-genişlik 600mm. Fazla	1.393	1.411	1.520	7,7	0,4
4102	Koyun ve kuzuların ham derileri	1.007	826	1.427	72,8	0,3
6806	Mineral yünler, genişleştirilmiş soyutlayıcılar, karışımları	667	963	1.400	45,4	0,3

Kaynak: ITC-Trade Map, TÜİK (ITC-Trade Map'te yayınlanan rakamlar Kosova verilerini de içermektedir).

DÖRDÜCÜ BÖLÜM
KONYA İLE TİCARET

4.1. KONYA İLE TİCARET

4.1.1.Konya – Sırbistan 2017 Yılı İhracat Kalemleri

S.N.	ÜRÜN	DOLAR
1	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	2.409.170
2	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	1.194.815
3	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	996.531
4	Tuz, kükürt, topraklar ve taşlar, alçılar, kireçler ve çimento	651.882
5	Demir veya çelikten eşya	509.975
6	Şeker ve şeker mamulleri	226.251
7	Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	130.815
8	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	123.398
9	Kakao ve kakao müstahzarları	121.021
10	Plastikler ve mamulleri	110.678
11	Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	91.776
12	Taş, alçı, çimento, amyant, mika veya benzeri maddelerden eşya	43.305
13	Kauçuk ve kauçuktan eşya	36.147
14	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb., prefabrik yapılar	21.665
15	Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	18.125
16	Cam ve cam eşya	18.025
17	Adi metallere aletler, bıçakçı eşyası ve sofrta takımları, adi metallere bunların aksam ve parçaları	16.653
18	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	9.404
19	Adi metallere çeşitli eşya (kilit, kasa, mobilya tertibatı, vb.)	6.688
20	Deri-saraciye eşyası, eyer-koşum takımları, seyahat eşyası, el çantaları vb mahfazalar, hayvan bağırsağından mamul eşya	5.208
21	Uçucu yağlar ve rezinoitler, parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	2.584
22	Kağıt ve karton, kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan eşya	1.964
23	Seramik mamulleri	352
24	Saatler ve bunların aksam ve parçaları	322
25	Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, bunların aksam, parça ve aksesuarı	162
26	Vatka, keçe ve dokunmamış mensucat, özel iplikler, sicim, kordon, ip, halat ve bunlardan mamul eşya	161

TÜİK'den 2018 verilerinin açıklanması beklenmektedir.

4.1.2.Konya-Sırbistan 2017 Yılı İthalat Kalemleri

S.N	ÜRÜN	DOLAR
1	Hububat	7.613.377
2	Kauçuk ve kauçuktan eşya	98.755
3	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	4.879
4	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb., prefabrik yapılar	19.596

TÜİK'den 2018 verilerinin açıklanması beklenmektedir.

4.1.3.Türkiye-Sırbistan-Konya Yıllara Göre İthalat / İhracat Rakamları (Dolar)

Türkiye- Sırbistan Rakamları (Dolar)

	2015	2016	2017	2018
İhracat	492.472.022	581.667.044	717.489.474	798.924.010
İthalat	238.298.537	288.236.882	414.375.156	301.652.504

Konya-Sırbistan Rakamları (Dolar)

	2015	2016	2017	2018
İhracat	6.014.405	5.125.167	6.747.077	9.004.196
İthalat	6.708.124	2.721.511	7.736.607	1.687.283